

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích rozhodl samosoudkyní JUDr. Petrou Venclovou, Ph.D., ve věci

žalobce: O. B.

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČO 00006963
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 14. 6. 2024,
č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 14. 6. 2024, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 4 719 Kč, a to ve lhůtě do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 22. 2. 2024, č.j. X, byla zamítnuta žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Žalovaným rozhodnutím uvedeným ve výroku tohoto rozsudku byly podle § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „ZOPSZ“)

a podle § 90 odst. 5, věty první zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „správní řád“) zamítnuty námitky žalobce a potvrzeno prvostupňové rozhodnutí.

2. Žalobce napadl rozhodnutí žalované včasnou žalobou podanou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Žalobce má za to, že jsou v jeho případě splněny podmínky pro přiznání invalidního důchodu pro invaliditu I. či II. stupně ve smyslu § 39 zákona o důchodovém pojištění, přičemž žalovaná řádně nezdůvodnila svoje úvahy, z nichž dovodila závěr, že žalobce, který od narození trpí autismem a dále krátkozrakostí, nemá právo na přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínky invalidity. Dle žalobce žalovaná dostatečně neodůvodnila svoje závěry, zejména je neopřela o zcela konkrétní lékařské zprávy, když žalobce odkázal jmenovitě na lékařské zprávy z Národního ústavu pro autismus (dále jen „NAUTIS“) a lékařské zprávy z psychiatrického vyšetření od MUDr. M., které spolu s dalšími lékařskými nálezy doložil k žalobě (K tomu soud již na tomto místě poznamenává, že veškeré doložené lékařské nálezy byly postoupeny jako podklady pro zpracování posudku zdravotního stavu žalobce, jak uvedeno níže).
3. Žalobce s ohledem na uvedené významné deficity zákonnosti žalovaného rozhodnutí navrhl, aby soud žalované rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
4. Žalovaná ve vyjádření k žalobě setrvala na důvodnosti žalovaného rozhodnutí a odkázala na opakované posouzení pracovní schopnosti žalobce v průběhu správního řízení.
5. Krajský soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů podle právního a skutkového stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí podle § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
6. Z obsahu správního spisu soud zjistil, že na základě lékařské prohlídky žalobce byl dne 21. 2. 2024 vypracován v souladu s § 8 odst. 1 písm. a) ZOPSZ posudek zdravotního stavu žalobce pro účely posouzení jeho pracovní schopnosti Institutem posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“), pracoviště Pardubice, podle kterého nastal u žalobce pokles z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 30 % s následujícím zařazením rozhodujícího zdravotního postižení žalobce: dětský autismus (normální intelekt, stabilní psychický stav) - kapitola V. (duševní poruchy a poruchy chování), položka 8a [lehká slabomyslnost (ligofrenie), lehká mentální subnormalita] přílohy k vyhlášce. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity, s ohodnocením poklesu pracovní schopnosti žalobce na 20 % a s následným navýšením o 10 % s ohledem na další zdravotní postižení žalobce, a to podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity.
7. V rámci řízení o námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí bylo posudkem IPZS, pracoviště Ostrava, který byl vypracován dne 20. 5. 2024 na základě § 8 odst. 7 ZOPSZ, za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce stanoveno opětovně zdravotní postižení uvedené v kapitole V. (duševní poruchy a poruchy chování), avšak odpovídající položce 9a (poruchy psychického vývoje – lehké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, s ohodnocením poklesu pracovní schopnosti žalobce na 20 % a s následným navýšením o 10 % s ohledem na další zdravotní postižení žalobce, a to podle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity.
8. Krajský soud provedl při jednání dne 22. 1. 2025 důkaz posudkem zdravotního stavu žalobce, který byl vypracován v souladu s § 4 odst. 2 ZOPSZ dne 3. 12. 2024 posudkovou komisí MPSV ČR, pracoviště v Hradci Králové (dále jen „PK MPSV“), v níž jako odborná lékařka

zasedala MUDr. T. S., s odborností psychiatrie, což odpovídá rozhodujícímu zdravotnímu postižení žalobce zjištěnému ve správním řízení. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce PK MPSV označila dětský autismus s normálním intelektem s adaptivními schopnostmi funkčně na úrovni lehké mentální retardace. Toto zdravotní postižení PK MPSV zařadila do kapitoly V. (duševní poruchy a poruchy chování), položky 9b (středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro toto zdravotní postižení je stanoveno procentní rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 35 % - 60 %, přičemž PK MPSV ohodnotila pokles pracovní schopnosti žalobce na 50 % vzhledem k neukončení léčby základního onemocnění a vzhledem k ostatním onemocněním žalobce.

1. Podle PK MPSV se u předchozího posouzení zdravotního stavu žalobce IPSZ, pracoviště Pardubice, ze dne 21. 2. 2024 jednalo o posudkový omyl, neboť s ohledem na lékařské zprávy (NAUTIS – Mgr. S., PhDr. T., Ph.D., PhDr. P. ze dne 13. 9. 2023) je zjevné, že se jednalo o duševní poruchu (autismus) s poruchou chování, nikoliv o lehkou subnormu až lehkou mentální retardaci při perinatální encefalopatii. Posudek IPZS, pracoviště Ostrava, ze dne 20. 5. 2024 považuje PK MPSV za podhodnocený ve vztahu k tíži duševní poruchy v kontextu s těžkou perinatální encefalopatií, které jsou objektivizovány doloženými lékařskými zprávami (cílené psychiatrické vyšetření ze dne 10. 6. 2024, MUDr. M.).
2. PK MPSV uzavřela, že zdravotní stav žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí odpovídal druhému stupni invalidity s datem vzniku invalidity dne 13. 9. 2023 a stanovila dobu platnosti posouzení pracovní schopnosti žalobce (lhůta pro kontrolní lékařskou prohlídku) do 3. 12. 2027.
3. Proti tomuto posudku PK MPSV vznesla žalovaná četné námitky, proto krajský soud zadal srovnávací posudek PK MPSV, pracoviště v Brně, přičemž soud výslovně požádal o zhodnocení relevance posudku PK MPSV, pracoviště v Hradci Králové na základě odborného medicínského vypořádání námitek žalované (usnesení soudu 23. 1. 2025, č. j. 61 Ad 12/2024-83), a to konkrétně: zda lze vycházet i z nálezu MUDr. M. ze dne 10. 6. 2024 ve vztahu k posouzení zdravotního postižení žalobce ke dni vydání žalovaného rozhodnutí vzhledem k psychiatrickému postižení žalobce; chyba v diagnostickém souhrnu „*lehká mozková disfunkce s bez postižení hybnosti končetin a s bez postižení duševních schopností*“; použitelnost zprávy z ne zdravotnického zařízení NAUTIS ze dne 13. 9. 2023; dle žalované se u žalobce může jednat maximálně o invaliditu mladých, a to o invaliditu prvního stupně.
4. Krajský soud provedl při jednání dne 4. 6. 2025 důkaz posudkem zdravotního stavu žalobce, který byl vypracován dne 23. 4. 2025 PK MPSV, pracoviště v Brně. Tato PK MPSV označila za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce dětský autismus (diagnostikovaný až dne 13. 9. 2023) s adaptivními schopnostmi funkčně na úrovni lehké mentální retardace. Toto zdravotní postižení PK MPSV zařadila do kapitoly V. (duševní poruchy a poruchy chování), položky 9b (středně těžké postižení) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Pro toto zdravotní postižení je stanoveno procentní rozmezí míry poklesu pracovní schopnosti 35 % - 60 %, přičemž PK MPSV ohodnotila pokles pracovní schopnosti žalobce na 50 % vzhledem k doprovázejícím onemocněním žalobce. Jako datum vzniku invalidity stanovila druhý den nástupu na střední školu – 2. 9. 2020. PK MPSV uzavřela, že se jedná o invaliditu z mládí a platnost posudku omezila na dva roky (do 30. 4. 2027).

5. Ohledně námitek žalované pak PK MP SV, pracoviště v Brně uvedla, že diagnóza autismu byla přítomna od dětství, avšak byla stanovena opožděně. Žalobci byl přiznán příspěvek na péči I. stupně, což potvrzuje tu skutečnost, že žalobce potřebuje pomoc při zvládání základních životních potřeb. Závěr žalované o tom, že když žalobce studuje střední školu, a tedy lze uznat pouze invaliditu prvního stupně (speciální škola – obchodní akademie, kde je ve třídě sedm studentů a asistent), odmítá s tím, že je to závěr „poněkud zkratkovitý.“ Pokud jde o zpochybnění použitelnosti psychiatrického nálezu ze dne 10. 6. 2024 a zprávy z nezdravotnického zařízení NAUTIS ze dne 13. 9. 2023, dle PK MPSV bylo podezření na autismus vyjádřeno poprvé již v mateřské škole pro nápadnost chování a výslovně uvedeno např. v nálezu z psychologického vyšetření ze dne 13. 2. 2015 (opoždění úrovně vědomostní, slovník, porozumění sociálním situacím). PK MPSV uzavřela, že doložené psychiatrické a psychologické nálezy, neurologické, ortopedické i oční nálezy dokládají trvalé následky perinatálního postižení u novorozence s extrémně nízkou porodní hmotností (24. týden).
6. Na základě posudku PK MPSV, pracoviště v Brně krajský soud dospěl k jednoznačnému závěru, že žalobce byl k datu vydání žalovaného rozhodnutí invalidní pro invaliditu druhého stupně, a to pro pozdě diagnostikovaný dětský autismus. Krajský soud považuje posudek PK MPSV, pracoviště v Brně za úplný a řádně odůvodněný, tedy nemá důvod o jeho závěrech shora uvedených, jakkoliv pochybovat.
7. Podle § 3 správního řádu: *Nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
8. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění: *Pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %.*
9. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění: *Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla*
 - a) *nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně,*
 - b) *nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně,*
 - c) *nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.*
10. Jak plyne z konstantní judikatury, např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37 (rozsudky NSS jsou dostupné na www.nssoud.cz): *„[p]osuzování míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou, a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám.“*
11. V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75).
12. Správní soud sám zdravotní stav žadatele o invalidní důchod nepřezkoumává. Nejsou-li namítány jiné vady řízení, správní soud v řízení o správní žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity a změny jejího stupně ověřuje pouze to, zda posudek příslušné posudkové komise, o nějž se opírá správní rozhodnutí, je úplný a přesvědčivý (test úplnosti, přesvědčivosti a správnosti posudku), případně zda byla příslušná

posudková komise řádně obsazena (srov. např. rozsudek NSS ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).

13. Jak již uvedeno, krajský soud hodnotí posudek PK MPSV, pracoviště v Brně v dané věci žalobce jako úplný, přesvědčivý, řádně odůvodněný a splňující veškeré náležitosti dané zákonem, a proto z něj při rozhodování vycházel. Posudek PK MPSV vychází z dostatečného množství lékařských nálezů, posudková komise byla řádně obsazena. Nadto tento posudek potvrdil závěry předchozího posudku PK MPSV, pracoviště v Hradci Králové. Soud tak považuje za prokázané, že žalovaná ve správním řízení nezjistila přesně a úplně skutečný stav věci, když při stanovení míry poklesu pracovní schopnosti žalobce podhodnotila jeho zdravotní stav. U žalobce se k datu vydání žalovaného rozhodnutí jednalo o invaliditu druhého stupně, neboť jeho pracovní schopnost poklesla o 50 %. Žalovaná tedy nenaplnila § 3 správního řádu a dopustila se tak vady řízení, která měla vliv na zákonnost žalovaného rozhodnutí.
14. Krajský soud proto žalované rozhodnutí podle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. V dalším řízení je žalovaná ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s. vázána právním názorem soudu vysloveným ohledně stupně invalidity žalobce, včetně příslušného zákonného zařazení zdravotního postižení žalobce a procentuálního ohodnocení míry poklesu jeho pracovní schopnosti ve smyslu přílohy vyhlášky o posuzování invalidity, jak je uvedeno shora. V dané věci proto bude žalovaná v dalším řízení vycházet z posudku PK MPSV, pracoviště v Brně ze dne 30. 12. 2024.
15. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle zásady úspěchu ve věci podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a žalované uložil povinnost nahradit žalobci účelně vynaložené náklady soudního řízení, tj. náklady právního zastoupení žalobce podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif (dále jen „advokátní tarif“). Náklady právního zastoupení představuje odměna právního zástupce žalobce za 3 úkony právní služby v celkové výši 3 000 Kč podle § 7 bod 3 ve spojení s § 9 odst. 2 [příprava a převzetí zastoupení, další porada s klientem přesahující jednu hodinu a sepis žaloby podle § 11 odst. 1 písm. a), c, d) advokátního tarifu]. Dále náklady řízení tvoří paušální náhrada hotových výdajů za 3 úkony právních služeb podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 900 Kč. Vše zvýšeno o 21 % DPH. Odměna právního zástupce žalobce proto činí 4 719 Kč.
16. Žalovaná je povinna nahradit žalobci náklady řízení k rukám jeho právního zástupce podle § 149 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. Soud k náhradě nákladů řízení stanovil přiměřenou lhůtu k plnění v délce 30 dnů podle § 160 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům řízení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty

na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Pardubice 4. června 2025

JUDr. Petra Venclová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně